

„Subito” - Brăila

Poveste de pe malurile Dunării

Vă plac poveștile? Vă încântă când citiți despre eroi atotputernici, care reușesc să treacă prin vitejie și curaj peste toate greutățile și să-și ducă misiunea la cel mai bun sfârșit? Iar cu fiecare acțiune, clipă de clipă să facă totul și mai bine, mai palpitant și mai deosebit?

Asist la o asemenea poveste de trei ani. Ea se întâmplă la Brăila, sub egida Filarmonicii „Lyra - George Cavadia” și are titlul de Festivalul de muzică de cameră „Subito”. Anul acesta s-a ținut între 4-6 octombrie 2024.

Sonorizarea a fost perfectă, nu am simțit în niciun moment că avem de-a face cu incinte acustice, sunetul era natural, neforțat, echilibrat, clar și foarte bine definit, egal distribuit în sală.

Pentru a deschide acest eveniment, pe scenă a pășit Dan Dediu, președintele Uniunii Compozitorilor din România și președintele de onoare al festivalului, fiu al Brăilei. El a subliniat importanța muzicii de cameră și greutatea acestui eveniment în contextul contemporan. A fost reconfortant pentru noi, cei din sală, să primim asigurarea dânsului că colaborarea dintre festival și Uniune va dura și se va amplifica. Dan Dediu, creator de școli și instituții, dar mai ales creator de opere muzicale monumen-

tales, a girat cu prezența domniei sale calitatea, valoarea și mai ales pretențiile festivalului „Subito”. A urmat Ionuț Ciprian Dobre, vicepreședintele Consiliului Județean, subliniind aportul oferit de autoritățile județene culturii brăilene. Apoi, Petrea Gogu, managerul Filarmonicii „Lyra - George Cavadia” și președintele executiv, a deschis oficial Festivalul.

Tradițional, primii pe scena Casei Tineretului au fost membrii celebrului cvartet „Gaudeamus”, al Filarmonicii din Brașov: Lucia Neagoe, Raluca Irimia, Leona Varvarichi și Ștefan Neagoe. Acest ansamblu reușește de ani buni să-și mențină strălucirea și notorietatea pe care le cunoaștem cu toții. Mereu omogeni, mereu atenți la nuanțe, desfășurând planurile sonore cu o logică muzicală perfectă și un bun-simț artistic, ei ne oferă mereu bucuria unei interpretări superlative. Au cântat cvartete de

Mozart și Haydn, aducând astfel bucuria, joaca și armonia binecunoscute ale celor doi prieteni și rivali austrieci din perioada muzicală a clasicismului.

Seara inaugurală s-a încheiat cu evoluția ansamblului de muzică veche „Codex”, tot din Brașov. Acest ansamblu a reușit, încă de la înființarea sa (1996), să pătrundă adânc în muzica veche occidentală, nu doar prin interpretări, ci și printr-o susținută muncă de informare și cercetare. Muzica descoperită de ei este interpretată autentic, reflectând perioada în care a fost scrisă. Repertoriul lor spectaculos se mișcă între cântece „savante” ale compozitorilor consacrați și cântece populare, de dans sau de ocazii festive, cu autori necunoscuți. De fapt, cuprinde tot ce există între aceste două extreme. Noutatea și punctul de maximă atracție este, fără

Petrea Gogu, Ciprian Dobre, Dan Dediu

Filarmonica din Brăila înseamnă de fapt o mână aleasă de oameni extrem de pasionați, muncitori și inventivi, conduși cu eleganță, har și competență de maestrul Petrea Gogu. Artist ambițios și harnic, el a gândit și pus în practică acest proiect, ajutat de minunați colaboratori și invitând alături de el instituții importante, de talia Consiliului Județean, Uniunii Compozitorilor și a Primăriei Brăila, ca să citez doar trei din zecile de parteneri. Iar toți, umăr la umăr, au contribuit la nașterea și creșterea acestui festival, care devine din ce în ce mai bun, mai select, mai ofertant, adunând din toată țara cam tot ce e mai valoros în domeniul muzicii de cameră. Această grea sarcină implică un foarte elaborat eșafodaj de logistică, expertiză și contacte personale cu artiști și prinde viață prin efort prelungit și temeinic, întins pe mai multe luni. Dar ceea ce a rezultat, le-a meritat pe deplin.

Ce-mi place foarte mult la concepția acestui festival e felul cum e gândit. Pe scenă se desfășura un ritual al fiecărei evoluții, în dulcele stil clasic. Există un moment de deschidere, apoi evoluțiile artiștilor, apoi omagierea lor prin diplome și flori, totul așa cum se cade. Fiecare moment artistic a fost introdus printr-o prezentare de către doamnele muzicologi Marilena Niculescu și Alexandra Gurgu, foarte bine documentate, interesante și care au darul de a stârni și mai mult interesul publicului.

Prima seara de festival și majoritatea dintre concertele ce au urmat au fost la Casa Tineretului. A fost încântător să remarc cât de mult s-a îmbunătățit iluminarea de scenă și, mai ales, amplificarea.

Ansamblul „Codex”

îndoiială, versatilitatea interpreților. Aceștia folosesc atât instrumente clasice de coarde, cât și vechi și incomode instrumente din trecut (lăute, fidule, gardon, flaut bas de lemn, rebec și alte „specialități” de percuție), pentru a realiza sonoritatea originală. Mai mult, muzicienii brașoveni nu se sfiesc să interpreteze vocal piese, unele foarte dificile chiar și pentru o voce antrenată. Repertoriul propus de Ansamblul de muzică veche „Codex” a cuprins un florilegiu de melodii, începând cu perioada renescentistă, trecând prin baroc, ajungând la dansuri de curte sau țigănești, ardelenesti sau germane, precum și cântece de Crăciun. Focul pasiunii acestor minunați muzicieni și cercetători a cuprins sala, purtându-ne prin diferite stări și făcându-ne să ne imaginăm o lume demult apusă și atât de departe de noi în timp și gust. Ei sunt Ignác Csaba Filip (director artistic), Zsombor Filip, László Kovács, Éva Kovács, Csaba Adorján, Zsombor Lázár, Árpád Szögyör și Éva Szabó. Numeroșii spectatori au aplaudat minute în șir extrem de reușita deschidere de festival!

A venit apoi ziua a doua. Alte surprize, alte concerte de pus la arhiva sufletească! Romanța românească suferă transformări și pierde din relevanță. Tânăra generație, dar nu doar ea, o ignoră din preferințele sale, preferând modele de muzică mai internaționale, dacă pot să le zic așa. Festivalurile sau evenimentele la care încă se mai cântă romanțe sunt, de cele mai multe ori, o paradă de oameni nepregătiți, cu o orchestră făcută repede, pe genunchi, cu interpretări amatoristice, afectate sau exagerate. Și știu bine ce spun. Așa că faptul că pe scena festivalului „Subito” era trecut recitalul tenorului Daniel Magdal și al pianistului Alexandru Burcă cu un program de romanțe și cântece interbelice, m-a crispat un pic. Pe primul artist nu-l prea știam. Pe Alex Burcă însă da, îi cunoșteam foarte bine calitățile și incredibila sa versatilitate. Un talent rar, aproape unic în România. N-aș fi vrut să fie implicat într-un eșec,

Alex Burcă, Daniel Magdal

având în vedere felul defectuos în care se cântă azi romanțele. Și foarte mult m-am bucurat să asist entuziast la un recital foarte reușit. Daniel Magdal, cu a sa voce robustă, stilată, sigură, de forță, a onorat interpretările istorice ale altor cântăreți din trecut (Dan Iordăchescu, Nicolae Florei, Dorin Teodorescu sau Cleopatra Melidoneanu îmi vin acum în minte), iar Alexandru Burcă, fără partitură, a acompaniat măiestru, stabilind prin mici improvizații de un imens bun-simț muzical și stilistic o ambianță melancolică și autentic frumoasă. Ambii interpreți au ridicat publicul în picioare. Chiar și pe mine...

În partea a doua a dimineții de sâmbătă, a urcat pe scenă Ansamblul „Quintessence”, format din Tereza Gânju - violoncel, George Bosnea - violoncel, Marian Păduraru - contrabas, Ludmila Calalb - pian și soprana Iustina-Lucia Munteanu.

Ansamblul e gândit pentru mai multe formule ale componenței, excelând în duete și trio-uri. Chiar și repertoriul ales e neobișnuit, alternând interesant perioade ale istoriei muzicii, de la Händel, trecând prin perioada romantică (Panzeron, Boelmann, Bottesini, Bizet, Offenbach, Fauré) și ajungând și în secolul al XX-lea (Șostakovici și Bernstein).

Ansamblul „Quintessence”

Minunații muzicieni s-au bucurat să ne ofere pagini aproape neștiute ale acestor cunoscuți maeștri și au reușit să ne încante cu siguranța interpretării lor.

Seara de sâmbătă a fost magnifică. Nu doar prin ineditul protagoniștilor, ci mai ales prin calitatea ridicată a actului artistic.

Formația ieșeană de clarinetiști „Pro Musica Academica”, fondată și însuflețită de prestigiosul profesor universitar Doru Albu are o istorie lungă și prodigioasă, cu multe premii obținute și multe festivaluri unde a încântat. Ne așteptam, așadar, la o performanță superioară. Și exact asta am primit, cu bucurie, cu admirație. Tinerii clarinetiști (Zaharia Hojbotă, Costel Enea, Danu Borș, Emilian Clipa) sunt toți foarte pasionali și pasionați de ceea ce fac. Au o înțelegere superioară a muzicii, probabil insuflată, transmisă mai departe lor de către coordonatorul și maestrul lor, profesorul Albu. Repertoriul a fost eclectic, cu muzică românească și universală, începând cu cunoscuții Béla Bartók, Ciprian Porumbescu și Manuel de Falla și terminând cu Pascual Marquina Narro, Vittorio Monti, Romeo Cozma, Faustin & Maurice Jeanjean și Michele Mangani. Dezinvolți, teperamentali, talentați și exuberanți, tinerii clarinetiști au reușit să se omogenizeze foarte bine, au fost mereu atenți la sincronizare și calitate sonoră și au reușit un recital admirabil. În final, am avut parte de o variantă cu cinci clarinete a faimosului marș Radetzky, de Johann Strauss-tatăl. Cumva, nu știu cum, interpretarea lor a adus exact aceeași energie a unei orchestre simfonice cântând acest „șlagăr” într-un exuberant concert de Anul Nou, prin aceasta, demonstrând omogenitatea, bucuria și consistența studiului împreună.

Dar marea atracție a seriei a doua a festivalului „Subito” a fost Cluj Tango Orchestra. Și poate că a fost, de fapt, momentul „di grande” al întregului eveniment.

Nici nu știu de unde să o iau. Nu vreau să vă plictisesc cu repertoriul ales, realizați cred că este vorba de Piazzola,

Gardel, Almaran etc. Dar țin mult ca, înainte de toți, să-l menționez pe violonistul Claudiu Hontilă, liderul discret/mascat al acestui ansamblu, cel care leagă toate instrumentele între ele. Mereu atent, acționând cu mișcări de corp minimaliste, el egala prin gestică sa toate intensitățile sonore ce se puteau desprinde din omogenitate. Apoi toate "comentariile" sale dintre versuri, incredibila autenticitate a stilului, alura sa elegantă, "hollywoodeană", face din dânsul un muzician dintr-o foarte rară făină.

Dar nu doar Claudiu Hontilă e așa. Toți instrumentiștii sunt: Irina Indrei, Robert Indrei, Emanuel Elcean. Programul

Cluj Tango Orchestra

a avut și o pereche de foarte buni dansatori, care au punctat minunat, vizual și stilistic: Csongor Kicsi și Silvia Spătaru. Iar cei care și-au asumat partea vocală au fost mezzo-soprana Operei Române din Cluj Iulia Merca și Marthin Marcos, un argentinian veritabil. Iulia Merca (o contraaltă, după umila mea părere) are temperamentul latino necesar, are forța înțelegerii și darul senzualității vocale cerute pentru astfel de muzică. Iar Marthin Marcos e „de acolo”, are știința creării unei ambianțe stradale din Buenos Aires, iar melodiile pur și simplu ieșeau din sufletul său fără niciun efort. La final, publicul numeros s-a ridicat brusc în picioare, aplaudând generos minute în șir. A fost cu adevărat o imensă și plăcută surpriză. Și pot pune pariu cu oricine că această formație abia își ia zborul spre celebritate. Pentru că nu are cum să fie altfel...

Duminica dimineată. În cochetul și elegantul sediu al Filarmonicii au cântat două duete minunate. Mai întâi binecunoscuții Olivia Iancu și Claudiu Lobonț („Duo Arciliuto”). Vedete ale scenelor baroce din toată țara, acești muzicieni pasionați și implicați oferă mereu garanția unor evoluții impecabile. Seriozitatea, pasiunea lor ardentă, investițiile lor în instrumente stabile, sigure, performante, modul în care studiază sunt scheletul unor evoluții strălucitoare, omogene, variate, colorate și entuziasmante. E greu să reînvii o muzică atât de veche. Luis Milan, Alonso Mudarra, Antonio Soler, Gaspar Sanz sau Joaquin Rodrigo sunt compozitori de secolele XVI și XVII care au scris o muzică ce a servit atunci unor necesități și unor gusturi care azi nu mai există. Cu toate acestea, lăuțiștii Olivia Iancu și Claudiu Lobonț nu au dorit să facă un recital „arheologic”, adică doar să scoată la lumină niște vechi partituri aproape uitate. Ei au dorit să „stoarcă” frumusețea muzicală discretă și aromată a acelor timpuri și să recreeze un ambient spiritual.

Îi cunosc personal pe acești oameni minunați. Ceea ce mă amuză și mă atrage mereu la ei este că datorită muzicii pe care ei o cântă, (muzică diferită, veche, care are nevoie de răgaz și de o înțelegere răbdătoare să fie efectivă) și ei sunt diferiți. Adică sunt exact ca muzica lor de suflet: răbdători, diferiți, zămbitori, la o altă viteză decât noi, ceilalți oameni stresați și panicați. Și acest minunat recital a arătat cumva exact asta, ei reușind să ne facă să ne „închidem” pentru o oră ceasurile biologice și să ne lăsăm cucerți de o altă lume.

Sesiunea de dimineată a fost închisă de soprana Elina Dincă-Velica și pianista Ludmila Calalb. Aici lucrurile au fost clare. O voce minunată, atent construită, un talent evident și o interpretare emoționantă și emoțională. Repertoriul a fost cel standard pentru un artist liric care-și respectă *fach-ul*: Puccini, Boito, Bizet, Dvořák, Dediu, Cavadia, Grigoriu. Câteva arii binecunoscute, dificile și solicitante, savurate cu intense aplauze de public.

Elina Dincă-Velica a optat pentru tempi largi, desfăcuți pentru a-și afirma bogăția sonoră a vocii sale de soprană plină. Glasul său e înnobilit de armonice catifelte, dulci la auz, consolidate prin studiu intens și colorate prin interpretarea sa genuin emoțională. Ludmila Calalb a acompaniat cu mult suflet și ea, ajutând foarte mult la crearea unei ambianțe de încântare, așa cum numai o voce de o asemenea frumusețe poate realiza.

Seara de închidere a festivalului „Subito” a adus pe scenă două formații spectaculoase, dinamice și foarte omogene: Cvintetul de alămuri al Filarmonicii Transilvania din Cluj și „Traffic Strings” din București.

Cvintetul de alămuri ne-a surprins plăcut prin tinerețea membrilor și prin claritatea sunetului. Se știe că e greu câteodată să controlezi timbrul un instrument de suflat de alamă. Presiunea aerului suflat, temperatura ambientală, unele intervale sau micile erori ale poziției buzelor (embouchure) pot necăji foarte mult instrumentiștii și pot favoriza sunete nedorite. Așa că controlul permanent e crucial pentru ca un cvintet de suflători de alamă să aibă

Traffic Strings

omogenitatea unei orgi. Și acești foarte buni instrumentiști au reușit minunat: Gabriel Gyarmati, Iosif Sătmărean, Gabriel Cupșa, Leonard Neamț-Gilovan și Alexandru Corlan.

Repertoriul a fost foarte variat și întins pe sute de ani, de la Renaștere și până în secolul XX, începând cu Samuel Scheidt și Tylman Susato, trecând prin Jeremiah Clarke și Johann Sebastian Bach, ajungând la Mozart, Lew Pollack,

George Gershwin și Dave Brubeck. Stilurile și energiile cu totul diferite nu au pus niciun fel de probleme grupului iar recitalul oferit a fost o încântare.

Iar, ca festivalul să se încheie cât mai frumos, au fost invitați pe scenă cunoscuta formație bucureșteană „Traffic Strings”, având-o ca invitată specială pe minunata violonistă Simina Croitoru.

Simina Croitoru

„Traffic Strigs” e o formație îndrăznească. Ea nu are în componență, așa cum s-ar crede, doar instrumente de coarde, ci și pian, percuție sau nai. Prin toate aceste combinații timbrale, acest grup de muzicieni inovativi caută să creeze punți inspirate între tradiția clasică și interpretări moderne ale diferitelor stiluri: pop, jazz, etno, tango

etc. Așa că orice concert al lor te va surprinde și încânta. Liderul formației este Lucian Moraru, un neastâmpărat violist, compozitor și aranșor, vizionar, temeinic, harnic și inventiv. El a prezentat toate piesele și ne-a inițiat în experimentele sale cu formația. Instrumentiștii au fost admirabili, extrem de talentați și implicați în această foarte, foarte frumoasă joacă a adaptărilor. Ei sunt Andrei Stanciu, Ciprian Oraveț, Bogdan Eugen Popa, Gabriel Bărbălău, Ana Maria Biaciu-Popa, Vasile Răducu și Marian Micu. Iar repertoriul oferit a fost eclectic, bogat și foarte variat.

O surpriză foarte frumoasă a fost inspirata invitație a violonistei Simina Croitoru, care prin talentul uriaș și temperamentul ei special a colorat și a îmbogățit seara de final de festival. Adică așa cum îi șade bine unei închideri de mare eveniment, cu o vedetă autentică.

Se mai cuvine să arătăm în această extinsă corespondență că în holul Casei Tineretului, gazdele festivalului au organizat o expoziție de pictură a elevilor Liceului de Artă din

Brăila și o alta, a edituri muzicale Grafoart, însumând manuale de muzică, partituri, volume biografice și cărți de amintiri ale unor muzicieni iluștri.

M-am întors acasă de la Festivalul de muzică de cameră „Subito” cu un tonus ridicat. Dar sincer, nici nu mă așteptam la altceva. Doar citind lista participanților, te și asiguri de un weekend dintre cele mai frumoase și bogate în trăiri și satisfacții.

Iar acum, recitind ce am scris, nu mă recunosc... Nu am avut nicio obiecție, nicio observație... Foarte ciudat! Nu mi se întâmplă prea des. Dar de ce să caut nod în papură când el nu există??

Apoi să nu uităm de organizatori, oameni harnici și discreți. În fruntea lor, Alexandra Gurgu a fost cea care s-a ocupat de tot ceea ce a însemnat logistica. Și a făcut-o cu zâmbet, bonomie, calm și mare pricepere.

Dar eroul poveștii noastre este Petrea Gogu, maestrul discret, gazda excepțională, muzicianul pretențios, organizatorul pedant și liderul născut, nu făcut, al unei instituții care, sub conducerea dânsului, a înflorit. (Foto: Rodica și Steluță Manolache)

Răzvan GEORGESCU

Festival-Concurs Internațional „Remus Georgescu” De profundis

Ediția a XI-a - 14-27 octombrie 2024

Cea de-a XI-a ediție a renumitului Festival-Concurs Internațional „Remus Georgescu” a fost concepută pornind de la tema *De Profundis* - titlul solemnului oratoriu vocal-simfonic al emblematicului compozitor timișorean Remus Georgescu.

Reflecțiile maestrului asupra artei sonore - „*Muzica se naște din tăcere, ni se dezvăluie treptat, se împlinește în timp și se stinge din nou, în tăcere*” (Remus Georgescu) - au constituit germenii creațiilor muzicale compuse special pentru acest festival de către cei cinci câștigători ai concursului de compoziție. Aceștia au fost aleși din 220 de candidați, creațiile fiind jurizate de către cei doi directori artistici ai festivalului și totodată discipoli ai maestrului - compozitorii Gabriel Mălăncioiu și Gabriel Almași - spre a fi redade publicului de către muzicieni de prestigiu, în primă audiție absolută la Timișoara. Președintele juriului a fost compozitoarea Diana Rotaru.

Deschiderea festivalului (14 octombrie 2024) a avut loc în Sinagoga din Cetate, aducând în fața publicului apreciatul trio instrumental

clușean Axis Mundi - Eva Buteanu (pian), Radu Dunca (vioară) și Aurelian Băcan (clarinet) - care a interpretat lucrări de Aram Khachaturian, Dan De Popescu, Alexandru Murariu, Cristian Bence-Muk, Adrian Pop, Aurelian Băcan. Trioul a captat interesul auditoriului prin rafinamentul interpretativ și redarea unor lucrări cu un grad complex de dificultate tehnică.

Recitalul „Color Umbrae” (16 octombrie 2024) - în interpretarea de excepție a ansamblului timișorean ATEM: Cristina Mălăncioiu (vioară), Bogdan Preda (flaut), Cristian Miclea (clarinet), Darius Tereu (violoncel), Victor Andrei Părău (pian), alături de compozitoarea/interpreta Irinel Anghel - a dezvăluit fațetele sonore ale umbrei, ca entitate enigmatică duală, exacerbând expresivitatea artistică în creații ale compozitorilor: Clara Iannotta, Dan Dediu,

Ansamblul „Atem”, cu Irinel Anghel și Gabriel Mălăncioiu